BUDSJETT 2027

ØKONOMIPLAN

2027-2030

Askøylistens prioriteringer og endringer

SAMMENDRAG

Dokumentet beskriver hovedgrep og prioriteringer Askøylisten har gjort ved utarbeidelse av at alternativt budsjett og økonomiplan.

Askøylistens forslag til budsjett for 2027 og økonomiplan for perioden 2027-2030.

Kommunens økonomiske situasjon

Askøy kommune har en svært anstrengt økonomi. Tilfeldige engangsinntekter har bidratt til at årsregnskapet har vist et svakt positivt resultat.

I 2025 var det en omlegging av hvordan byggelånsrenter føres, som brakte resultatet på plussiden. I 2026 vil gevinsten fra terminering av rentebindingsavtaler gi et positivt resultat.

Dette er finansielle grep som gir kortsiktig bedring av likviditeten, men som vil øke utgiftene på lengre sikt. I realiteten skyver man de økonomiske problemene foran seg.

Den store økonomiske utfordringen for kommunen, er at driften av kommunens virksomhet og tjenester går med underskudd. Selv om budsjettdisiplinen har bedret seg noe de siste årene, er det fortsatt et gap mellom inntekter og utgifter som må håndteres.

For å få balanse i driftsregnskapet kreves det vesentlige endringer og tiltak.

Askøylistens budsjettforslag beskriver endringer og prioriteringer som vi mener er nødvendige for å sikre et forsvarlig tjenestetilbud. Vi prioriterer stramt. En hovedprioritering fra Askøylisten er å opprettholde et forsvarlig nivå på lovpålagte tjenester.

Konsekvensene av en slik prioritering kan være negative for grupper av ansatte og innbyggere.

På lengre sikt, imidlertid, mener vi at vår tilnærming til kommunes økonomiske utfordringer vil bidra til å styrke tilbud og tjenester til dem som trenger kommunens velferdstjenester sterkest.

Askøylisten vil understreke at vårt budsjettforslag må ta utgangspunkt i, og bygge på, de økonomiske realiteter som er resultatet av den økonomiske styringen til flertallet i kommunestyret.

Økonomiske hovedgrep i Askøylistens budsjettforslag

- Ny organisasjonsstruktur og årsverksreduksjoner
- Midler til lovpålagte tjenester prioriteres
- Samspill med frivillighet i omsorgs- og skolesektoren
- Etablere ungdomsklubber som et bredt tilbud til unge
- Redusere sykefravær
- Utsette tjenesten «Digital sykepleie»
- Omdisponere intern ressurs til ny stilling som prosjektleder i eiendomsavdeling

Inntektsøkninger og inntektsreduksjoner

Askøylisten har ikke forslag til inntektsøkninger utover det som ligger i kommunedirektørens forslag.

Askøylisten foreslår et mottak på 25 flyktninger i 2027. Det vil være 15 færre enn det som kommunedirektøren har lagt inn i sitt budsjettforslag. Dette vil gi ca. 3 millioner kroner mindre i integreringstilskudd enn det kommunedirektøren har estimert.

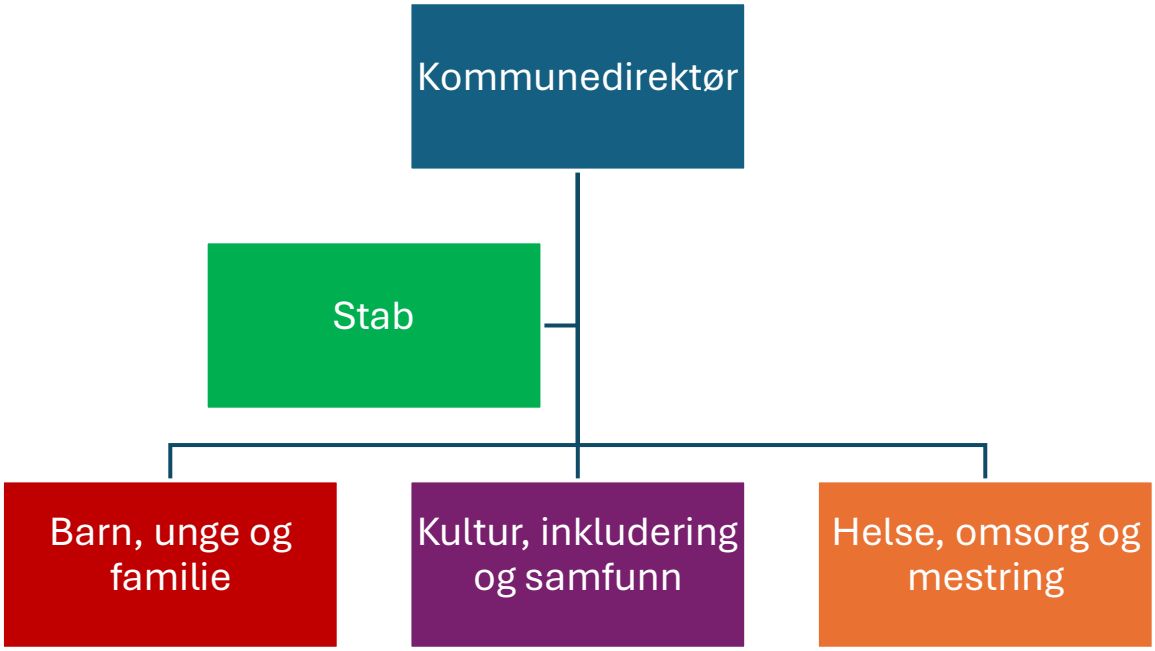
Felles kostnadsreduksjoner

Organisasjonsendring

Askøy kommune har en lite hensiktsmessig organisasjonsstruktur. Kommunen har 7 sektorer og 3 selvstendige enheter. Disse 10 organisatoriske enhetene, pluss leder stab, rapporterer direkte til kommunedirektør. Dette er en

fragmentert og uoversiktlig organisasjonsstruktur, kombinert med uklare ansvars- og myndighetsområder.

En tenkt organisasjonsmodell med færre sektorer og færre rapporteringslinjer kunne f.eks. sett slik ut:

Figur 1 Eksempel på en mulig organisasjonsstruktur (etter modell fra Lørenskog kommune)

En organisasjonsendring vil kunne gi en mer helhetlig og effektiv styring og ledelse samt tydeligere strukturer og klarere ansvarsdelinger. En slik endring vil gi kostnadsbesparelser fordi:

- Den stimulerer til tverrfaglighet og bedre samhandling mellom kommunens enheter og tjenesteområder
- Den vil redusere antall ledere og frigjøre ledelsesressurser til mer direkte drift og tjenesteproduksjon
- Modellen legger til rette for sektorplaner og sterkere strategisk styring
- Organisasjonsmodellen legger til rette for årsverksreduksjon uten at viktige velferdstjenester svekkes
- Organisasjonsmodellen gir muligheter for større lederspenn, bedre rollebeskrivelser og en mer enhetlig ledelsesutøvelse

- Organisasjonsmodellen vil kunne styrke kommunens rekrutteringskraft og omstillingsevne

Følgende kostnadsreduserende effekter forventes:

- Mer effektiv og målrettet administrasjon og tjenesteproduksjon – Forventer en effektivtetsgevinst på 1 million kroner i 2027, og 2 millioner kroner i påfølgende år.
- Nedtrekk i lederstillinger – forventer omdisponering av minst 10 stillinger.
  Forventer en kostnadsreduksjon på 3 millioner kroner i 2027 og 10 millioner kroner i påfølgende år.

Årsverksreduksjon

Ny organisasjonsmodell gir muligheter for å ta ned antall årsverk. Askøylisten ønsker å redusere antall årsverk innenfor tjenester som ikke er lovpålagte. Tjenesteområder som retter seg mot barn og unge, skal i størst mulig grad skjermes. Nedtrekket i årsverk skal gjennomføres ved bruk av positive virkemidler som sluttvederlag og servicepensjon.

Nedtrekket i årsverk kommer i tillegg til naturlig avgang og det som blir konsekvensen av demografistyrte rammeoverføringer fra staten og endringer i integreringstilskudd.

Nedtrekk i årsverk må også ses i lys av at en reduksjon av sykefraværet vil føre til at flere kommer tilbake i tjenesteproduksjon.

Det forventes en reell reduksjon på 8 årsverk i 2027 og 15 årsverk fra 2028. Dette gir en kostnadsreduksjon på 4 millioner kroner i 2027 (halvårseffekt) og 15 millioner kroner i påfølgende år.

Reduksjon av sykefravær

Sykefraværet i kommunen er svært høyt. Ca. 190 medarbeidere er borte fra jobb hver dag. Langtidssykefraværet er det mest kostbare. I kommunen er det

på ca. 8 %, som fører til at ca. 140 – 150 medarbeidere er borte mer enn 60 dager.
Dette er et altfor høyt sykefravær. Dette sykefraværet koster Askøy kommune opp mot 80-90 millioner kroner per år. Det er et kostnadssluk som må reduseres.

Langtidsfraværet utgjør det største volumet, og innsats for å redusere sykefravær bør rettes mot langtidsfraværet.

Totalkostnadene for langtids sykefravær er betydelige. Selv om NAV i utgangspunktet dekker lønnskostnadene ved fravær utover 16 dager, dekker ikke dette alle kommunens utgifter. NAV dekker ikke pensjonsutgifter, vikarkostnader eller nødvendig overtid.

Langtidsfravær kan i mange tilfeller bare delvis dekkes opp av vikarer. Dette kan føre til økt arbeidspress på kolleger eller at arbeidsoppgaver utsettes eller ikke gjennomføres. Dette kan representere et skjult «produksjonstap» i den kommunale tjenesteproduksjonen.

Derfor vil Askøylisten at det arbeides målrettet og aktivt for å få ned langtidsfraværet (jfr. arbeidet i Fredrikstad kommune). Det må være et mål at langtidsfraværet reduseres med minst 20 % i økonomiplanperioden. Lykkes en med dette, vil langtidsfraværet ligge maks. på ca. 6 % ved utløpet av perioden.

Hva menes så med langtidsfravær, jfr. Fredrikstad kommune sin «definisjon»? Denne kommunen har definert langtidsfravær som «de som har to eller flere fravær på over 100 dager de tre siste årene». Det forsterkede sykefraværsarbeidet må derfor rettes inn mot medarbeidere som er borte fra jobb i lengre perioder.

Strategien for å oppnå reduksjon i langtidsfraværet, må bl.a. omfatte lederstøtte, et nærværsfremmende arbeidsmiljø og forbedret samarbeid med fastleger. Økt bruk av graderte sykemeldinger må være et mål. Det er også

viktig at fastlegene involveres i alle dialogmøter mellom den langtidssykemeldte, arbeidsgiver og NAV.

Erfaringene fra Fredrikstad kommune viser hvilke effekter det kan gi når kommunedirektør adresserer sykefravær som ett av kommunens største problem, og bidrar til en klar gjennomføringsstrategi for å få dette redusert.

Det forventes at det forsterkede sykefraværsarbeidet reduserer langtidsfraværet med 5 % i 2027 og 15 % i påfølgende år.

Dette gir en kostnadsreduksjon på 5 millioner kroner i 2027 og 10 millioner kroner i påfølgende år.

Investeringsprosjekter.

Askøylisten har ikke forslag om endringer i investeringsprosjektene.

Hovedgrep som Askøylisten vil gjøre i de ulike sektorene

Sektor skole

- Askøylisten vil reversere det generelle innsparingstiltakene på 9,45 millioner kroner i 2027, 20,45 millioner kroner i 2028, og 30,45 millioner kroner i hhv. 2029 og 2030
- Askøylisten vil styrke skole med en stilling/funksjon (halvårseffekt i 2027) som kan støtte rektorer i arbeidet med å engasjere og følge opp klassevenner på skolene.

  Den nye stillingen skal bidra med å engasjere seniorer som frivillige klassevenner i skolen. Klassevennene kan støtte og avlaste lærere og elever i klassen eller i friminuttene.

  Kravet for å være klassevenn er politiattest og taushetserklæring.

  Klassevenner kan avlaste lærere slik at de kan bruke mer tid på undervisning.

Sektor kultur, idrett og næring

- I kommunens kritiske økonomiske situasjon, vil Askøylisten omprioritere ressurser knyttet til samfunnutviklerrollen til mer målrettet aktivitet for barn og unge. Derfor vil vi bruke ressurser til næringsutvikling til målrettede tiltak for barn og unge.

  Askøylisten mener fritidsklubber for unge vil være en god investering i forebygging og utvikling av relasjoner og identitet for ungdommene våre. Det vil bygge positive aktiviteter og fellesskap som alternativ til rotløshet, kriminalitet og rus.

  Vi ønsker flere fritidsklubber spredt i kommunen, og vil bruke 500 tusen kroner i 2027 og 1 million kroner i påfølgende år for å etablere og drive et slikt tilbud.

Sektor familie og inkludering

- Askøylisten vil bosette 25 nye flyktninger i 2027. Dette vil redusere rammen til sektoren med 3 millioner kroner. I tillegg vil det føre til noe ledig kapasitet innenfor lærings- og integreringssenteret. Askøylisten mener at målet om å bosette flere enn 25 kan være utfordrende for kommunen. Dette fordi boligmarkedet er svært stramt og fordi kapasiteten til helsetjenestene er sprengt.

  Askøylisten mener ledig kapasitet i flyktningetjenesten kan brukes til å støtte kandidater uten utdanning og arbeid inn i arbeidslivet. Et program som kan være relevant, er Fagveg, som er et samarbeid mellom fylkeskommune og NAV.

Sektor helse og omsorg

- Askøylisten vil legge til rette for et systematisk og strukturert samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og frivillig sektor i Askøy kommune.

Når helse- og omsorgstjenestene samarbeider med frivillig sektor, skal de sørge for at tilbudet er forsvarlig og at pasient- og brukersikkerhet blir ivaretatt. For å få dette til, må sektoren ha medarbeidere som legger til rette for samarbeidet.

Askøylisten legger derfor opp til at helse- og omsorg har egne frivillighetskoordinatorer som sikrer et godt samarbeid for begge parter. Det legges opp til ett årsverk (halvårseffekt 2027), som kan øke til halvannet årsverk påfølgende år.

- Askøylisten mener at prosjektet «Digital hjemmesykepleie-base» ikke innføres før det foreligger en grundig sak som beskriver utfordringer og fordeler med en slik tjeneste.

  Tjenesten digital sykepleie kan gi innbyggere økt trygghet, bedre egenmestring, større selvstendighet og mindre venting. For ansatte vil det også kunne være en fordel at de bruker mindre tid på transport og at de kan prioritere brukere med større hjelpebehov.

  Det kan være utfordringer med tjenesten ved at den bare treffer dem med digitale ferdigheter, personvern må ivaretas og reserveløsninger må etableres dersom det skulle oppstå nedetid for tjenesten. Tilbudet vil også kreve samtykke. Det er derfor uklart hvor mange brukere som kan bruke tjenesten og hvordan totaløkonomien vil bli for kommunen.

  Askøylisten mener at tjenesten «Digital sykepleie-base» ikke innføres i 2027. Tjenesten innføres først når et godt saksunderlag ligger til grunn for å ta i bruk tjenesten.

  Kostnadene til tjenesten «Digital sykepleie-base» forskyves derfor utover i økonomiplanperioden.

Sektor teknisk

- Ny prosjektleder eiendomsavdeling besettes med intern ressurs som omdisponeres.

Askøylistens endringer i kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.

Askøylistens forslag til endringer og omstilling, gir følgende inntekter og kostnadsbesparelser som kan brukes til å endre på kommunedirektørens budsjettforslag:

	2027	2028	2029	2030	Totalt
Færre flyktninger 2027 – lavere integreringstilskudd	3,0	3,0	3,0	3,0	12,0
Organisasjonsendring - effektivitetsgevinst	-1,0	-2,0	-2,0	-2,0	-7,0
Organisasjonsendring – nedtrekk lederstillinger	-3,0	-10,0	-10,0	-10,0	-33,0
Nedtrekk årsverk	-4,0	-15,0	-15,0	-15,0	-49,0
Reduksjon sykefravær	-5,0	-10,0	-10,0	-10,0	-35,0
Reversering generelle innsparingstiltak i skole	9,45	20,45	30,45	30,45	90,8
Ny stilling administrasjon av frivillige i skole	0,5	1,0	1,0	1,0	3,5
Redusere samfunnsutviklerrollen næring	-0,5	-1,0	-1,0	-1,0	-3,5
Støtte opprettelse av ungdomsklubber	0,5	1,0	1,0	1,0	3,5

Frivillighetskoordinatorer i helse og omsorg	0,5	1,5	1.5	1,5	5,0
Utsettelse av «Digital sykepleie – base»	-2,5	-2,5	-3,0	-2,0	-10,0
Ny prosjektleder eiendomsavdelingen besettes med interne ressurser	-0,65	-1,2	-1,2	-1,2	-4,25
Totalt	-2,7	-14,75	-5,25	-4,25	-26,95

Tabell 1 Askøylistens endringer (gitt i millioner kroner) i kommunedirektørens budsjettforslag. Minustegn angir kostnadsreduksjoner, mens positivt tall angir inntektsreduksjon eller kostnadsøkning.

Askøylistens budsjettendringer innebærer en styrking av budsjettet for 2027 med 2,7 millioner kroner, og 26,95 millioner kroner akkumulert over økonomiplanperioden.

Askøylistens forslag til budsjettvedtak

1. Budsjett 2027 og økonomiplan 2027 - 2030 fastsettes slik det er framlagt i Askøylistens forslag til årsbudsjett for 2027 og økonomiplan for perioden 2027 – 2030.
2. Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til bevilgningsoversikt investering og sum bevilgninger per investeringsprosjekt.
3. Askøy kommune tar opp inntil 347 millioner kroner i lån til finansiering av investeringer i 2027. Askøy kommune tar opp lån på 70 millioner kroner til finansiering av videre utlån i form av startlån.
   Gjeldende ordning med rentepåslag på 0,25% for å dekke inn administrative kostnader ved utlån videreføres.
4. Følgende økonomiske måltall skal gjelde.
   a) Gjeldsveksten for ikke-selvfinansierende gjeld skal være på gjennomsnittlig maks 3% årlig i økonomiplanperioden.

b) Netto driftsresultat skal være på minst 0,5% av driftsinntektene.

c) Disposisjonsfondet skal ha et minimumsnivå på 80 millioner kroner med oppbygging til 6,5% av driftsinntektene.

5. Satser for kommunale avgifter og gebyrer følger av gebyrlisten i handlingsprogrammet.

6. Eiendomsskatt for 2027:

a. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 bokstav a skrives det ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen i 2027, med de unntak som følger av eiendomsskatteloven § 5.
b. Eiendommer som fritas eiendomsskatt etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav a og b følger av vedlagt liste.
c. Skatteetatens boligverdier brukes for å fastsette verdien på boligeiendom i henhold til eiendomsskatteloven § 8 C-1. Øvrige eiendommer takseres i henhold til eiendomsskatteloven § 8 A.
d. For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet gjelder et bunnfradrag på 400 000 og fradraget er begrenset oppad til boligenhetens eiendomsskattegrunnlag.
e. Skattesatsen settes til 3 promille av skattegrunnlaget for alle objekter i henhold til eiendomsskatteloven §§ 11 og 13.
f. Eiendomsskatten innbetales til samme terminer som kommunale avgifter.

NB! Det kan bli gjort endringer i Askøylistens forslag til budsjettvedtak fram til endelig behandling i kommunestyret 10. desember 2026